

УДК 343.9:341.1/.8(477)
DOI 10.32782/2523-4269-2024-89-84-89

Красій Марія Омелянівна,

кандидат юридичних наук, доцент

(Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
м. Івано-Франківськ)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8752-7371>

ЗОВНІШНЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ЯК СКЛАДОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ

У статті наголошується на важливості зовнішньої кримінально-правової політики України як складника політики у сфері боротьби зі злочинністю. Автор акцентує увагу на транснаціональному характері сучасної злочинності, що вимагає активної міжнародної співпраці. Висвітлено важливість узгодження зовнішньої політики з внутрішніми правовими й політичними пріоритетами держави, а також на динамічному підході до подолання нових глобальних загроз. Зазначено, що для ефективної реалізації зовнішньої кримінально-правової політики необхідно вдосконалювати механізми імплементації міжнародних стандартів і посилювати співпрацю з міжнародними організаціями. Особлива увага приділяється співпраці з іншими державами та організаціями в боротьбі з міжнародними злочинами, гармонізації національного законодавства та активній участі України в розробці міжнародних угод і договорів.

Ключові слова: політика, зовнішня кримінально-правова політика України, політика у сфері боротьби зі злочинністю, кримінальне право, міжнародне співробітництво, міжнародна злочинність.

Постановка проблеми. Зовнішня кримінально-правова політика України є важливим складником загальної стратегії боротьби зі злочинністю в умовах глобалізації. Злочинність дедалі більше набуває транснаціонального характеру, що зумовлює необхідність міжнародного співробітництва у сфері кримінальної юстиції. Сучасні виклики, як-от тероризм, кіберзлочинність, торгівля людьми та відмивання коштів, вимагають від держави активної участі в міжнародних організаціях і виконання міжнародно-правових зобов'язань. Проблема полягає в пошуку ефективного балансу між збереженням національного суверенітету у сфері кримінальної юстиції та необхідністю адаптації національного законодавства до міжнародних стандартів. Важливим є також питання узгодження зовнішньої кримінально-правової політики з внутрішніми правовими та політичними пріоритетами, забезпечення її гнучкості та динамічності у відповідь на нові глобальні загрози.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню наукової проблеми зовнішньої кримінально-правової політики України як складового елементу політики у сфері боротьби зі злочинністю присвятили наукові праці такі провідні науковці: Д. О. Балобанова, О. О. Дудоров, О. О. Житний, І. В. Козич, В. В. Попко, Т. М. Тертиченко, О. В. Узунова, П. П. Узунов, П. Л. Фріс, В. І. Шакун та ін. Водночас з огляду на дедалі вищий інтерес до цієї теми, особливо у світлі євроінтеграційних процесів й активізації міжнародної співпраці у сфері боротьби зі злочинністю, вона все ще залишається недостатньо вивченою.

Мета статті – дослідити поняття зовнішньої кримінально-правової політики України як складового елементу політики у сфері боротьби зі злочинністю.

Виклад основного матеріалу. Сукупність зовнішніх політик світових держав, принаймні тих, які беруть участь у світових політичних процесах, а також сукупність політик міждержавних об'єднань (як-от Європейський Союз) та міжнародних організацій, утворюють глобальну (світову) політику у сфері протидії злочинності. А конкретні, нормативно закріплені (наприклад, на рівні договору чи конвенції) відносини між конкретними суб'єктами становлять міжнародну політику як її частину [1, с. 65]. Глобальна (світова) політика визначає загальні принципи та цілі, тоді як міжнародна політика конкретизує їх через правові механізми співпраці. Система політики у сфері боротьби зі злочинністю формується на глобальному (світовому) рівні та відображається в міжнародних взаємовідносинах. Ці відносини ґрунтуються на нормативно закріплених принципах та нормах, які визначають правила взаємодії між державами, міжнародними організаціями й іншими суб'єктами в цій сфері [2, с. 206].

Категорії «політика» і «право» вживаються повсякденно у всіх сферах життєдіяльності суспільства. І спеціалістами, і пересічними людьми вони зазвичай сприймаються як такі, що цілком зрозумілі для кожного й не потребують уточнення їх розуміння. Політика – термін, що має багато значень, які можуть кардинально відрізнятися одне від одного. Наприклад, в англійській мові є поняття policy і politics. Термін policy зазвичай уживають, коли йдеться про програму розвитку суспіль-

них сфер, країни, про діяльність задля реалізації цієї програми, а politics – здебільшого коли мовиться про боротьбу за владу, публічні маневрування, дії, вигідні окремим політичним суб'єктам [3, с. 4–5]. Отже, «...не політика у своєму русі йде за правом, пристосовуючись до його логіки і системи, а навпаки, право розвивається у напрямі вироблених політичних установок, у реалізації яких воно повинне брати участь», і «...кримінальна політика знаходить своє вираження у відповідних законах та інших нормативно-правових актах, концепціях, програмах. У найбільш концентрованому вигляді вона фокусується в кримінальному законі» [4, с. 127–128].

За твердженням Ю. Левенець, «політика – це політичні відносини між суб'єктами політики, питання про владу й механізми політичного процесу. На глобальному рівні політика є діяльністю міжнародних суб'єктів – держави, транснаціональних організацій, об'єднань держав [5, с. 475–477]. Юридична енциклопедія тлумачить поняття «політика» як систему цілей та засобів їх досягнення тієї чи тієї держави у сфері внутрішнього й зовнішнього життя [6, с. 629]. Ураховуючи наведене, політику поділяють на зовнішню і внутрішню. Під зовнішньою політикою В. Баштанник та Є. Суліма розуміють діяльність держави на міжнародній арені; комплекс дій, спрямованих на встановлення і підтримку відносин з міжнародним співтовариством, захист власного національного інтересу та поширення свого впливу на інші суб'єкти міжнародних відносин [7, с. 55].

На думку англійського вченого Й. Франкела, зовнішня політика – це сукупність дій та ухвалених рішень у відносинах з іншими державами [8, с. 15].

Не можна не погодитися з думкою П. П. Войтович, «зовнішня політика, незважаючи на те, що традиційно здійснюється в інтересах держави або в національних інтересах, сьогодні вже зовсім не вільна від контролю з боку міжнародних інститутів. Держави зобов'язуються поважати та сумлінно виконувати всі норми міжнародного права при проведених своєї зовнішньої політики» [9, с. 8]. У сучасних умовах розвитку світового історичного процесу жодна держава не має змоги існувати уособлено, оскільки процеси глобалізації зумовлюють глибоку взаємозалежність і взаємопроникнення, нівелювання кордонів між зовнішньою та внутрішньою політикою, національним і міжнаціональним рівнями життя суспільства окремої держави. Зважаючи на це, будь-якій державі для забезпечення сталого розвитку необхідно постійно вступати у взаємини з іншими акторами міжнародних відносин, що й реалізується через національну зовнішню політику [10, с. 73].

Відповідно до Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» [11], ми виокремлюємо правову, безпекову, соціальну, економічну, культурну, інвестиційну, екологічну та інші підвиди зовнішньої політики України.

Як справедливо підкреслюють М. Панов та Л. Герасіна, «зміст правової політики, об'єктивно обумовлений волею народу (громадянського суспільства), фактично опосередковується його повноважним інституційним представником – державою. Це зумовлено тим, що переважна частина внутрішньої й зовнішньої політики держави регулюється за допомогою права, законотворчого процесу, винесенням політико-правових рішень, втілюється в нормативні форми й спирається на міжнародно-правові принципи» [12, с. 36]. За формою політика розглядається крізь призму політичних рішень і політичних документів, а право – правових норм і правових актів [3, с. 251].

Значення правової політики полягає в тому, щоб, з одного боку, «примусити» право як статичне явище більш активно й цілеспрямовано «працювати» на суспільство, а з іншого – широко використовувати соціальні цінності політики й одночасно «тримати» її в межах правового поля» [13, с. 7]. Зовнішня правова політика України – це продукт співпраці влади та європейських інституцій, міжнародних організацій з метою сприяння розвитку країни, зміцненню її позицій у світі та забезпеченню національних інтересів через ратифікацію та виконання міжнародних договорів.

П. Л. Фріс виокремлює такі сфери правової політики: державного будівництва, правового регулювання цивільних і господарських відносин, боротьби зі злочинністю та інші [14, с. 123]. Крім того, П. Л. Фріс розуміє під політикою у сфері боротьби зі злочинністю «вироблену Українською державою генеральну лінію, що визначає стратегію, основні концепції, напрями, цілі й засоби впливу на злочинність шляхом формування кримінального, кримінально-процесуального та кримінально-виконавчого законодавства, регулювання практики їх застосування, а також розробка й реалізація заходів, спрямованих на попередження злочинів» [15, с. 32]. Звідси випливає, що політика у сфері боротьби зі злочинністю є напрямом державної діяльності, який визначає стратегію і тактику боротьби зі злочинністю на базі кримінального матеріального, кримінального процесуального, кримінально-виконавчого права та кримінології [16, с. 20].

Як зазначає І. В. Козич, «говорячи про політику у сфері протидії злочинності як про певну систему, необхідно враховувати, що будь-яку систему утворюють два надважливі складники: 1) її структура (набір необхідних елементів); 2) фактори, які дозволяють бути цим елементом у єдності, цілісності, взаємозв'язку й зумовленості» [17, с. 114].

Сьогодні більшість науковців підтримує позицію П. Л. Фріса, за якою політика у сфері боротьби зі злочинністю поділяється на окремі підсистеми – кримінально-правову, кримінально-процесуальну, кримінально-виконавчу та кримінологічну політики [15, с. 28]. Політика у сфері боротьби зі злочинністю тісно пов'язана як з внутрішньою, так й із зовнішньою політикою держави, є їх складовим елементом. Не можна штучно виділити, відірвати українську політику у сфері боротьби із злочинністю від, наприклад, зовнішньої політики України в сфері боротьби з тероризмом, наркобізнесом, торгівлею людьми тощо [18, с. 11]. Одразу слід зазначити, що питання міжнародної кримінально-правової політики як загалом, так і в контексті її принципів та інших характеристик, не знайшло належного розкриття в національній кримінально-політичній науці [19, с. 114–115].

Правдиво зазначає Д. Балобанова, що «традиційно у вітчизняній кримінально-правовій науці кримінально-правова політика з різними акцентами, але однаково за сутністю розумілася як політика внутрішня. Це повною мірою обґрунтовано – майже всі відповідні дослідження здійснювали до етапу захоплення країн на теренах колишнього СРСР загальносвітовими глобалізаційними процесами, а отже, питання кримінального права, за винятком міжнародного кримінального права, було прерогативою держави в закритому суспільстві» [20, с. 67].

Міжнародна кримінально-правова політика – поняття багатогранне. Це і явище, яке містить взаємодію всіх акторів, і конкретна політична позиція певного

актора у взаємодії з іншими. У тому контексті, який важливий для дослідження динаміки кримінального права, може йтися про міжнародну кримінально-правову політику держави в політичному полі міжнародного співтовариства. Утім, і така політика залежить від міжнародних нормативних актів глобального значення або від міжнародних угод держави, рішення про приєднання до яких ухвалюють у межах конституційних повноважень відповідними органами влади. Так, зовнішня (міжнародна) кримінально-правова політика держави діє в межах глобальних міжнародних актів, міжнародних договорів країни, які ратифіковані у встановленому порядку і повністю відповідають Конституції [20, с. 68].

Убачається, що таким найістотнішим моментом у змісті міжнародної кримінально-правової політики є комплекс питань, пов'язаний із визнанням конкретних діянь, такими, що належать до міжнародних злочинів, тобто з визначенням магістральних напрямів, перспектив розвитку кримінального законодавства, підстав, характеру, обсягу й меж застосування заходів кримінально-правової дії (так би мовити, міжнародна криміналізація (декриміналізація)) [19, с. 116]. Із цією метою активно ухвалюють міжнародні конвенції, затверджують резолюції й рекомендації, скликають міжнародні форуми й конгреси, активізується діяльність міжнародних організацій, що здійснюють вагомий внесок у розробку міжнародних норм із протидії транснаціональній злочинності. Останні десятиліття ХХ ст. довели, що проблема глобалізації злочинності не може бути вирішена в межах обмежених національно-державних засобів і методів. Одночасно з практичною реалізацією такого співробітництва багато в чому стали запитувані й наукові дослідження в цій сфері, одним з яких у доктрині [21, с. 18] кримінально-політичної науки є вивчення взаємозв'язку зовнішньої і внутрішньої кримінально-правової політики.

Визначаючи власну кримінально-правову політику, держава дедалі частіше вимушена «оглядатися» на своїх партнерів з міжнародних організацій, прислухатися до їх позицій, враховувати її. Зміни та доповнення до КК України, які відбулися за роки його існування, є наочним підтвердженням висловленої тези: більшість змін та доповнень були викликані зобов'язаннями, взятими на себе Україною при підписанні та ратифікації відповідних міжнародних угод, і належать до так званих конвенційних норм [22, с. 89]. Отже, кримінально-правова політика України дедалі більше інтегрується в міжнародний правовий простір, що є невід'ємним складником її євроінтеграційного курсу та міжнародних зобов'язань. Внесення змін і доповнень до Кримінального кодексу України під впливом конвенційних норм підтверджує важливість дотримання міжнародних стандартів у сфері кримінальної юстиції. Це свідчить про дедалі вищу залежність національного законодавства від глобальних тенденцій і про прагнення України забезпечити відповідність своїх кримінально-правових механізмів вимогам міжнародної спільноти. Такий підхід не лише підвищує ефективність боротьби зі злочинністю, а й зміцнює міжнародну репутацію України як правової держави.

По-перше, саме кримінально-правова політика покликана забезпечувати єдність і наступність вимог до процесу криміналізації на його різних етапах. При цьому не можна відокремлювати питання про те, що виражає закон, від питання про те, як він це виражає. По-друге, на стадії формування кримінально-пра-

вової норми виключно вагомого значення набуває проблема законодавчої техніки [23, с. 9].

Владі необхідно усвідомити, що безпека української держави й перспективи розвитку залежать не стільки від суто економічної ситуації та спроможності розв'язувати поточні проблеми, скільки від створення динамічного, дієвого, кримінально-правового механізму реагування на злочинність [24, с. 7–8]. Безпека держави та її сталий розвиток нерозривно пов'язані з ефективністю кримінально-правового реагування на злочинність. Економічні успіхи та розв'язання поточних проблем можуть створити сприятливе середовище, але без надійної правової основи вони не забезпечать довготривалої стабільності.

Ефект міжнародного (міжнародно-правового) чинника в розвитку кримінального права України й міжнародний вимір останнього став можливим завдяки сукупності політичних та правових передумов: певного ступеня розвитку міжнародних відносин, звернення уваги міжнародної спільноти на необхідність встановити злочинність певних діянь та їх караності, самостійності держави в міжнародних відносинах, проголошення політичного курсу на інтеграцію до демократичної міжнародної спільноти. Тому міжнародний контекст у розвитку кримінального права України є поліфакторним, містить комплекс обставин, серед яких: 1) відкритість зовнішньої політики Української держави; 2) визнання в конституційних актах України та в принципових приписах КК пріоритету принципів і норм міжнародного права та готовність виконувати свої юридичні зобов'язання з міжнародного права; 3) міркування міжнародної репутації країни; 4) прагнення влади забезпечити інтеграцію України до ЄС та необхідність адаптації законодавства України, зокрема його «кримінально-правового блоку», до законодавства ЄС; 5) неможливість ефективного застосування деяких кримінально-правових норм без звернення до положень міжнародного права; 6) використання результатів міжнародної правотворчості як зразків для вдосконалення чинного кримінального законодавства [25, с. 112]. Отже, міжнародний вимір у розвитку кримінального права України є багатогранним процесом, що містить не лише адаптацію законодавства, а й активну участь у формуванні міжнародних стандартів у сфері кримінального права, що підкреслює важливість тісної взаємодії з міжнародною спільнотою та необхідність подальшого вдосконалення правової системи України.

Ураховуючи той факт, що проєвропейський напрям зовнішньої політики посідає одне з провідних місць у системі зовнішньополітичних пріоритетів України, а невід'ємними складниками Європейського правового простору є юридичні норми, принципи та стандарти, вироблені в межах таких найвпливовіших регіональних міжнародних організацій та об'єднань, як Європейський союз та Рада Європи [26, с. 90], Україна активно адаптує своє законодавство й правозастосовну практику відповідно до цих вимог.

Попри велику кількість ухвалених на міжнародному рівні антикримінальних конвенцій (універсальних та регіональних), яких у наш час нараховують більше сотні, спрямованість діяльності Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи, Європейського Союзу на протидію злочинності, тероризму, корупції, наркобізнесу, відмиванню «брудних» коштів, проведення постійної роботи з упровадження міжнародних стандартів відправлення правосуддя, роботи поліції, виконання покарань і поведження з правопорушниками, правове регу-

лювання відносин у цій сфері не є досконалим: стрімко зростає міжнародна злочинність, урізноманітнюються форми й види транснаціональних злочинів та розширюються географічні кордони, а також спостерігається недостатній рівень упровадження й імплементації міжнародно-правових норм у національне законодавство [21, с. 18–19]. З огляду на проєвропейський вектор зовнішньої політики України, що є одним із ключових зовнішньополітичних пріоритетів держави, інтеграція до Європейського правового простору набуває особливого значення. Урахування юридичних норм, принципів і стандартів, розроблених під егідою таких міжнародних організацій, як Європейський Союз та Рада Європи, є важливим кроком до гармонізації національної правової системи з міжнародними вимогами. Отже, для ефективної реалізації зовнішньої кримінально-правової політики необхідне подальше вдосконалення механізмів імплементації міжнародних стандартів, а також посилення співпраці з міжнародними організаціями.

Висновки. Очевидно, що зовнішня політика в кожній сфері має свої особливості. Є вони і в кримінально-правовому вимірі проблеми. Зокрема:

по-перше, кримінально-правова політика в міжнародному контексті передбачає співпрацю з іншими державами та міжнародними організаціями у сфері екстра-

диції, боротьби з міжнародним тероризмом, торгівлею людьми, кіберзлочинністю, корупцією, наркобізнесом тощо;

по-друге, вона також спрямована на гармонізацію національного законодавства з міжнародними стандартами та нормами, що є важливим чинником забезпечення ефективності боротьби з транснаціональною злочинністю;

по-третє, особливе значення має активна участь України в розробленні та впровадженні міжнародних договорів та угод, які визначають основи співпраці у сфері кримінального права.

Зовнішня кримінально-правова політика України – це система стратегічних дій і рішень держави, спрямована на забезпечення правопорядку та боротьбу зі злочинністю на міжнародному рівні шляхом співпраці з іншими державами й міжнародними організаціями. Вона базується на міжнародних нормативних актах і договорах, ратифікованих у встановленому порядку, і здійснюється в межах конституційних повноважень органів державної влади. Метою цієї політики є гармонізація національного законодавства з міжнародними стандартами, ефективне реагування на транснаціональні злочинні загрози та зміцнення позицій України в глобальному правовому просторі.

Список використаних джерел

1. Козич І. В. Кримінально-правова політика: функції та функціонування : монографія. Івано-Франківськ : Супрун В. П., 2020. 300 с.
2. Красій М. О. Становлення та розвиток зовнішньої кримінально-правової політики України. *Правова наука і державотворення в Україні у контексті інтеграційних процесів*: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 24 травня 2024 р.). м. Суми, 2024. С. 206–208.
3. Кукуруз О. В. Взаємодія політики і права у процесі суспільної трансформації в Україні та Республіці Польща : монографія. Київ : «ФОР-Подолін І.В.», 2020. 368 с.
4. Узунова О. В., Узунов П. П. Міжнародні договори України як джерела кримінально-правової політики. *Кримінально-правова політика держави: теоретичні та практичні аспекти проблеми*: матеріали міжнар. наук. конф., м. Донецьк, 17–18 листопада 2006 р. Донецьк, 2006. С. 127–131.
5. Політологія: навчальний енциклопедичний словник-довідник для студентів ВНЗ I–IV рівнів акредитації / за наук. ред. Н. М. Хоми. Львів : «Новий Світ – 2000», 2014. 778 с.
6. Юридична енциклопедія: в 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко та ін. Київ : Українська енциклопедія, 2002. Т. 4. 720 с.
7. Баштанник В., Суліма Є. Удосконалення управлінської діяльності у системі зовнішньої політики України: методологія проблеми. *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України*. 2003. № 3. С. 52–65.
8. Frankel J. *The Making of Foreign Policy*. Oxford University Press, 1963. 231 p.
9. Войтович П. П. Зовнішня політика держави: визначення змісту поняття. *Актуальні проблеми держави і права*. 2007. С. 6–8.
10. Ждамарова А. В. Зовнішня політика сучасної держави: основні підходи до визначення поняття. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Випуск 6. С. 72–78.
11. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 01.10.2010. № 2411-VI. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17> (дата звернення 05.10.2024).
12. Панов М., Герасіна Л. Правова політика як універсальний феномен соціального буття. *Право України*. 2001. № 8. С. 36–40.
13. Минькович-Слободяник О. В. Правова політика: стратегічні пріоритети і напрями вдосконалення: монографія. Київ: Логос, 2012. 196 с.
14. Фріс П. Л. До питання про Концепцію політики у сфері боротьби зі злочинністю. *Правова політика України: концептуальні засади та механізми формування*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 5 груд. 2012 р.). Київ, 2013. С. 122–126.
15. Фріс П. Л. Кримінально-правова політика України : дис. ... докт. юрид. наук. Київ, 2006. 440 с.
16. Загурський О. Б. Кримінальна процесуальна політика України: історико-правовий аспект : монографія. Івано-Франківськ : Фоліант, 2014. 215 с.
17. Козич І. В. Чи має сучасна політика в сфері протидії злочинності систему? Політика в сфері боротьби зі злочинністю: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 1–2 березня 2013 р.). Івано-Франківськ. 2013. С. 113–115.
18. Фріс П. Л. Кримінально-правова політика Української держави: теоретичні, історичні та правові проблеми: монографія. Київ : Атіка, 2005. 329 с.

19. Фріс П. Л. Проблеми глобалізації і міжнародна кримінально-правова політика. *Кримінально-правове забезпечення сталого розвитку України в умовах глобалізації*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 12–13 жовтня 2017 р.). Харків, 2017. С. 112–116.
20. Балобанова Д. Кримінально-правова політика як рівень динаміки кримінального права: внутрішній та зовнішній аспекти. *European political and law discourse*. 2020. Volume 7. Issue 3. С. 66–72. URL: <https://epd13.cz/wp-content/uploads/2020/2020-7-3/12.pdf> (дата звернення: 02.02.2024).
21. Попко В. В. Транснаціональне кримінальне право: міжнародно-правові засади : дис. ... докт. юрид. наук. Київ, 2020. 559 с.
22. Фріс П. Л. Кримінально-правова політика України на шляху до євроінтеграції. *10 років чинності Кримінального кодексу України: проблеми застосування, удосконалення та подальшої гармонізації із законодавством європейських країн*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 13–14 жовтня 2011 р.). Харків, 2011. С. 88–92.
23. Балобанова Д. О. Визначеність нових норм про злочини проти національної безпеки України. *Українська кримінальна юстиція в умовах війни*: матеріали VIII (XXI) Львівського форуму кримінальної юстиції (м. Львів, 9–11 червня 2022 р.). Львів, 2022. С. 9–12.
24. Шакун В. І. Соціальна роль кримінального права. *Соціальна функція кримінального права: проблеми наукового забезпечення, законотворення та правозастосування*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків 12–13 жовтня 2016 р.). Харків, 2016. С. 6–13.
25. Житний О. О. Кримінальне право України в міжнародному вимірі (порівняльно-правовий аналіз) : монографія. Харків : Одиссей, 2013. 376 с.
26. Дудоров О. О., Тертиченко Т. М. Обумовленість удосконалення кримінального законодавства України законодавством Ради Європи та Європейського Союзу. *Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, (м. Харків, 9–10 жовтня 2014 р.). Харків, 2014. С. 89–94.

References

- Kozych I. V. (2020). Kryminalno-pravova polityka: funktsii ta funktsionuvannia [Criminal law policy: functions and functioning]: monohrafiia. Ivano-Frankivsk : Suprun V. P. 300 p. [in Ukrainian].
- Krasii M. O. (2024). Stanovlennia ta rozvytok zovnishnoi kryminalno-pravovoi polityky Ukrainy [Formation and development of Ukraine's foreign criminal and legal policy]. *Pravova nauka i derzhavotvorennia v Ukraini u konteksti intehratsiinykh protsesiv: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference* (pp. 206-208). Sumy : SF KhNUVS [in Ukrainian].
- Kukuruz O. V. (2020) Vzaiemodiiia polityky i prava u protsesi suspilnoi transformatsii v Ukraini ta Respublitsi Polshcha [The interaction of politics and law in the process of social transformation in Ukraine and the Republic of Poland]: monohrafiia. Kyiv : FOP-Podolin I.V. 368 p. [in Ukrainian].
- Uzunova O. V., Uzunov P. P. Mizhnarodni dohovory Ukrainy yak dzherela kryminalno-pravovoi polityky [International treaties of Ukraine as sources of criminal law policy]. *Kryminalno-pravova polityka derzhavy: teoretychni ta praktychni aspekty problemy: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference* (pp. 206-208). Donetsk : DIuI LDUVS [in Ukrainian].
- Khoma N. M. (Ed.). (2000). Politolohiia: navchalnyi entsyklopedychnyi slovnyk-dovidnyk dlia studentiv VNZ I–IV rivniv akredytatsii [Political Science: Educational Encyclopedic Dictionary-Reference]. Lviv : Novyi Svit, 2000. 778 p. [in Ukrainian].
- Shemshuchenko Yu.S. (Ed.). (2002). Yurydychna entsyklopediia [Legal Encyclopedia] / (Vols. 1-6). Kyiv: Ukrainska entsyklopediia. 720 p. [in Ukrainian].
- Bashtannyk V., Sulima Ye. (2003). Udoskonalennia upravlinskoi diialnosti u systemi zovnishnoi polityky Ukrainy: metodolohiia problem [Improving management activities in the foreign policy system of Ukraine: methodology of the problem]. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy*. 3. P. 52–65 [in Ukrainian].
- Frankel J. (1963). *The Making of Foreign Policy*. Oxford University Press. 231 p. [in English].
- Voitovych P. P. (2007). Zovnishnia polityka derzhavy: vyznachennia zmistu poniattia [Foreign policy of the state: definition of the content of the concept]. *Aktualni problemy derzhavy i prava*. P. 6–8 [in Ukrainian].
- Zhdamarova A. V. (2019). Zovnishnia polityka suchasnoi derzhavy: osnovni pidkhody do vyznachennia poniattia [Foreign policy of a modern state: basic approaches to defining the concept]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. 6. P. 72–78 [in Ukrainian].
- Pro zasady vnutrishnoi i zovnishnoi polityky [On the principles of domestic and foreign policy]: Law of Ukraine dated 01.10.2010. № 2411-VI. Date of update: 31.03.2023. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17> (data zvernennia 05.10.2024) [in Ukrainian].
- Panov M., Herasina L. (2001). Pravova polityka yak universalnyi fenomen sotsialnoho buttia [Legal policy as a universal phenomenon of social existence]. *Pravo Ukrainy*. 8. P. 36–40 [in Ukrainian].
- Mynkovych-Slobodianyuk O. V. (2012). Pravova polityka: stratehichni prioriteti i napriamy vdoskonalennia [Legal policy: strategic priorities and areas for improvement]: monohrafiia. Kyiv : Lohos. 196 p. [in Ukrainian].
- Fris P. L. (2013). Do pytannia pro Kontseptsiiu polityky u sferi borotby zi zlochynnistiu [On the issue of the Concept of Policy in the Field of Combating Crime]. *Pravova polityka Ukrainy: kontseptualni zasady ta mekhanizmy formuvannia: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference* (pp. 122–126). Kyiv : NISD [in Ukrainian].
- Fris P. L. (2006). *Kryminalno-pravova polityka Ukrainy* [Criminal and legal policy of Ukraine]: Doctor of Law Dissertation. 440 p. [in Ukrainian].
- Zahurskyi O. B. (2014). Kryminalna protsesualna polityka Ukrainy: istoryko-pravovyi aspekt [Criminal procedural policy of Ukraine: historical and legal aspect]: monohrafiia. Ivano-Frankivsk: Foliant. 215 p. [in Ukrainian].

17. Kozych I. V. Chy maie suchasna polityka v sferi protydii zlochynnosti systemu? [Does modern crime prevention policy have a system?]. Polityka v sferi borotby zi zlochynnistiu: materials of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (pp. 113–115). Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].

18. Fris P. L. (2005). Kryminalno-pravova polityka Ukrainskoi derzhavy [Criminal and legal policy of the Ukrainian state: theoretical, historical and legal problems]: teoretychni, istorychni ta pravovi problemy: monohrafiia. Kyiv : Atika. 329 p. [in Ukrainian].

19. Fris P. L. (2017). Problemy hlobalizatsii i mizhnarodna kryminalno-pravova polityka [Problems of globalization and international criminal law policy]. Kryminalno-pravove zabezpechennia staloho rozvytku Ukrainy v umovakh hlobalizatsii: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (pp. 112–116). Kharkiv : Pravo [in Ukrainian].

20. Balobanova D. (2020). Kryminalno-pravova polityka yak riven dynamiky kryminalnogo prava: vnutrishnii ta zovnishnii aspekty [Criminal law policy as a level of criminal law dynamics: internal and external aspects]. European political and law discourse. 7 (3). P. 66–72. DOI: 10.46340/eppd.2020.7.3.10 [in Ukrainian].

21. Popko V. V. (2020). Transnatsionalne kryminalne pravo: mizhnarodno-pravovi zasady [Transnational criminal law: international legal foundations]: Doctor of Law Dissertation. 559 p. [in Ukrainian].

22. Fris P. L. (2011). Kryminalno-pravova polityka Ukrainy na shliakhu do yevrointehratsii [Criminal law policy of Ukraine on the path to European integration]. 10 rokiv chynnosti Kryminalnogo kodeksu Ukrainy: problemy zastosuvannia, udoskonalennia ta podalshoi harmonizatsii iz zakonodavstvom yevropeiskykh krain: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (pp. 88-92). Kharkiv : Pravo [in Ukrainian].

23. Balobanova D. O. (2022). Vyznachenist novykh norm pro zlochyny proty natsionalnoi bezpeky Ukrainy [The clarity of new norms on crimes against the national security of Ukraine]. Ukrainska kryminalna yustytisia v umovakh viiny: Proceedings of the VIII (XXI) Lviv Criminal Justice Forum. Lviv : Lviv State University of Internal Affairs [in Ukrainian].

24. Shakun V. I. (2016). Sotsialna rol kryminalnogo prava [The social role of criminal law]. Sotsialna funktsiia kryminalnogo prava: problemy naukovooho zabezpechennia, zakonotvorennia ta pravozastosuvannia: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (pp. 6–13). Kharkiv : Pravo [in Ukrainian].

25. Zhytnyi O. O. (2013). Kryminalne pravo Ukrainy v mizhnarodnomu vymiri (porivnialno-pravovyi analiz) [Criminal law of Ukraine in the international dimension (comparative legal analysis): monohrafiia. Kharkiv : Odisei. 376 p. [in Ukrainian].

26. Dudorov O. O., Tertychenko T. M. (2014). Obumovlenist udoskonalennia kryminalnogo zakonodavstva Ukrainy zakonodavstvom Rady Yevropy ta Yevropeiskoho Soiuzu [The conditionality of the improvement of the criminal legislation of Ukraine by the legislation of the Council of Europe and the European Union]. Nauka kryminalnogo prava v systemi mizhdystyplinarnykh zviyazkiv: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (pp. 89-94). Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].

Mariia Krasii,

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor

(Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ivano-Frankivsk)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8752-7371>

FOREIGN CRIMINAL AND LEGAL POLICY OF UKRAINE AS A COMPONENT ELEMENT OF POLICY IN THE SPHERE OF FIGHTING CRIME

The article emphasizes the importance of Ukraine's foreign criminal and legal policy as a component of policy in the field of combating crime. The author focuses on the transnational nature of modern crime, which requires active international cooperation. The importance of harmonizing foreign policy with the internal legal and political priorities of the state, as well as a dynamic approach to addressing new global threats, is highlighted. It is noted that for the effective implementation of foreign criminal and legal policy, it is necessary to improve the mechanisms for implementing international standards and strengthen cooperation with international organizations. Special attention is paid to cooperation with other states and organizations in the fight against international crimes, harmonization of national legislation and active participation of Ukraine in the development of international agreements and treaties. It is determined that foreign policy in each area has its own characteristics. They are also present in the criminal and legal dimension of the problem. In particular:

firstly, criminal law policy in the international context involves cooperation with other states and international organizations in the field of extradition, the fight against international terrorism, human trafficking, cybercrime, corruption, drug trafficking, etc.;

secondly, it is also aimed at harmonizing national legislation with international standards and norms, which is an important factor in ensuring the effectiveness of the fight against transnational crime;

thirdly, Ukraine's active participation in the development and implementation of international treaties and agreements that define the foundations of cooperation in the field of criminal law is of particular importance.

Ukraine's foreign criminal law policy is a system of strategic actions and decisions of the state aimed at ensuring law and order and combating crime at the international level through cooperation with other states and international organizations. It is based on international regulatory acts and treaties ratified in accordance with the established procedure, and is carried out within the constitutional powers of state authorities.

Key words: politics, foreign criminal and legal policy of Ukraine, policy in the field of combating crime, criminal law, international cooperation, international crime.

Надіслано до редколегії 04.12.2024